Dinin Etkisini Hissetme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Dinin Etkisini Hissetme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19951

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Dinin Etkisini Hissetme Ölçe?i (DEHÖ), özellikle üniversite gençlerinin ya?amlar?nda dinin ne ölçüde etkili oldu?unu ve bu etkinin psikolojik düzeyde nas?l deneyimlendi?ini belirlemek amac?yla As?m Yap?c? taraf?ndan 2006 y?l?nda geli?tirilmi? bir ölçektir. Ölçek, bireyin dindarl?k düzeyini geleneksel ölçüm yöntemlerinden farkl? olarak, dinin içselle?tirilmi? ve hissedilen boyutuna odaklanarak de?erlendirmeyi amaçlamaktad?r. Toplam 17 maddeden olu?an bu geli?tirme ölçe?i, tek faktörlü bir yap? sergilemekte olup, psikometrik aç?dan yüksek güvenirlik ve yeterli geçerlik de?erlerine sahiptir.

DEHÖ, din psikolojisi alan?nda nicel ara?t?rmalara katk? sa?lamak üzere tasarlanm??t?r. Bu araç, gençlerin ki?isel geli?im süreçlerinde ve sosyal çevreleriyle olan etkile?imlerinde dini inançlar?n?n rolünü anlamada ara?t?rmac?lara önemli bir veri kayna?? sunmaktad?r. Ölçek, 4'lü Likert tipi derecelendirme sistemi kullan?larak uygulanmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Dinin Etkisini Hissetme Ölçe?i, Dindarl?k, Din Psikolojisi, Üniversite Gençli?i, Ölçek Geli?tirme, Cronbach Alfa, Tek Faktörlü Yap?, Likert Ölçe?i, As?m Yap?c?.

Yazarlar

As?m Yap?c?

Amaç

Dinin Etkisini Hissetme Ölçe?i'nin temel amac?, üniversite düzeyindeki gençlerin günlük ya?amlar?nda, karar alma süreçlerinde ve iç dünyalar?nda dinin etkisini ne kadar güçlü hissettiklerini ve içselle?tirdiklerini ölçmektir. Ölçek, geleneksel dindarl?k tan?mlar?n?n ötesine geçerek, dinin bireyin duygu, dü?ünce ve davran??lar? üzerindeki sübjektif ve ya?ant?sal etkisini nicel hale getirmeyi hedeflemektedir. Bu, özellikle modern toplumlarda gençlerin manevi ya?amlar?ndaki de?i?imleri ve dini ba?l?l?klar?n?n derinli?ini incelemek için kritik öneme sahiptir.

Ölçek, ayn? zamanda, akademik çal??malarda dindarl?k kavram?n?n operasyonelle?tirilmesine yeni bir boyut katmay? amaçlam?? ve dinin birey üzerindeki etkisinin sadece ritüel veya bilgi düzeyinde de?il, ayn? zamanda ki?isel bir his ve yönlendirme kayna?? olarak da de?erlendirilmesi gerekti?ini ortaya koymu?tur.

Yap?

Ölçek, bireylerin dini inançlar?n?n ya?amlar? üzerindeki alg?lanan etkisini ölçen tek boyutlu

ARABPSYCHOLOGY.COM

(unidimensional) bir yap? üzerine kurulmu?tur. Bu yap?, dinin bireyin ahlaki yarg?lar?n?, motivasyonlar?n? ve genel ya?am memnuniyetini ne derece belirledi?i gibi içsel süreçleri kapsamaktad?r. Ölçe?in ad? bu yap?y? do?rudan yans?tmaktad?r: bireyin dinin varl???n? ve yönlendiricili?ini "hissetme" derecesi.

Yap?lan analizler sonucunda, ölçek maddelerinin tek bir temel faktör alt?nda toplanmas?, ölçülen yap?n?n tutarl? ve bütünle?ik oldu?unu göstermektedir. Bu tek faktör, bireyin dini ya?am deneyiminin genel gücünü temsil etmektedir. Ölçek maddeleri, bu genel hissiyat? farkl? aç?lardan yakalayacak ?ekilde formüle edilmi?tir.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?i, uygulanan aç?mlay?c? Faktör Analizi (Exploratory Factor Analysis) ile incelenmi?tir. Analiz sonuçlar?, maddelerin beklenen teorik yap?y? destekledi?ini göstermi?tir. Ölçek, % 37.82 gibi dikkate de?er bir oranda varyans? aç?klayan tek bir faktörde toplanm??t?r. Bu oran, sosyal bilimler ölçekleri için kabul edilebilir bir düzeyde yap?sal bütünlü?ü i?aret etmektedir.

Her bir maddenin faktör yük de?erleri, .52 ile .79 aras?nda de?i?mektedir. Faktör yüklerinin bu aral?kta olmas?, tüm maddelerin ölçülmek istenen tek yap?ya güçlü bir ?ekilde katk?da bulundu?unu ve ölçekten ç?kar?lmas?n? gerektirecek zay?f maddelerin bulunmad???n? göstermektedir. Bu sonuçlar, Dinin Etkisini Hissetme Ölçe?i'nin güçlü bir yap?sal geçerli?e sahip oldu?unu kan?tlamaktad?r.

Güvenirlik

Dinin Etkisini Hissetme Ölçe?i'nin iç tutarl?l?k güvenirli?i, yayg?n olarak kullan?lan Cronbach Alfa katsay?s? ile hesaplanm??t?r. Ölçe?in Cronbach Alfa katsay?s? **.84** olarak bulunmu?tur. Bu de?er, psikometrik çal??malarda genellikle kabul edilen .70 e?i?inin oldukça üzerindedir ve ölçe?in maddeleri aras?nda yüksek düzeyde bir iç tutarl?l?k oldu?unu, yani maddelerin ayn? yap?y? güvenilir bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

Yüksek güvenirlik katsay?s?, ölçe?in farkl? uygulamalar?nda benzer sonuçlar üretme yetene?ine sahip oldu?unu ve ölçüm hatalar?n?n dü?ük oldu?unu belirtmektedir. Bu durum, ölçe?in bilimsel ara?t?rmalarda güvenle kullan?labilece?ini teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in geli?tirme sürecinde, veri setine Faktör Analizi uygulanm??t?r. Bu analiz, ölçe?in çok boyutlu mu yoksa tek boyutlu mu oldu?unu belirlemek için kritik öneme sahiptir. Yap?lan analiz neticesinde, 17 maddenin tamam?n?n varyans?n **% 37.82**'sini aç?klayan tek bir ana faktör alt?nda topland??? görülmü?tür. Bu bulgu, ölçe?in teorik olarak varsay?lan tek boyutlu yap?s?n?

ARABPSYCHOLOGY.COM

istatistiksel olarak desteklemektedir.

Maddelerin faktör yük de?erleri, .52'den ba?layarak .79'a kadar yükselmektedir. Faktör yükleri, her bir maddenin ortak faktörle olan korelasyon gücünü gösterir; bu yüksek yük de?erleri, her maddenin ölçülen "Dinin Etkisini Hissetme" yap?s?na güçlü ve anlaml? katk? sa?lad???n? kan?tlamaktad?r. Bu sonuçlar, DEHÖ'nün hem yap?sal olarak sa?lam hem de homojen bir ölçme arac? oldu?unu ortaya koymaktad?r.

Ölçme Arac?

Test Type: Geli?tirme Ölçe?i (Developmental Scale)

Format: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Üniversite Ö?rencileri / Genç Yeti?kinler

Age Group: Genç Yeti?kinlik Dönemi (18-25 ya? aral??? a??rl?kl?)

Population Details: Çal??ma, Çukurova Üniversitesi örne?i üzerinden yürütülmü?tür. Ölçek, üniversite düzeyindeki gençlerin dindarl?k deneyimlerini incelemek üzere tasarlanm??t?r.

Test Methodology: Ölçek, 4'lü Likert tipi derecelendirme kullanmaktad?r. Cevap seçenekleri ?öyledir: 1= Kesinlikle Kat?lm?yorum, 2= Kat?lm?yorum, 3= Kat?l?yorum, 4= Tamamen Kat?l?yorum. Ölçek 17 maddeden olu?maktad?r.

PDF Kayna??: Ölçe?in orijinal PDF belgesi ?uradan indirilebilir: dinin-etkisini-hissetme-olcegi-toad.pdf

Anahtar Kelimeler

Psikometri, Yap?sal Geçerlik, ?ç Tutarl?l?k, Varyans Aç?klama Oran?, Faktör Yükü, Üniversiteli Gençler, Din E?itimi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: asimyapici@cu.edu.tr (Çukurova Üniversitesi)

Correspondence Address: Çukurova Üniversitesi ?lahiyat Fakültesi, Adana, Türkiye (Çal??man?n yap?ld??? dönem itibar?yla).

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2006

?zinler ve Kullan?m Hakk?: Ölçek, As?m Yap?c? taraf?ndan geli?tirilmi?tir. Akademik çal??malarda kullan?m? için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi önerilir. ?leti?im bilgileri yukar?da verilmi?tir.

Ücret: Ticari kullan?m d???ndaki akademik ara?t?rmalar için genellikle ücretsizdir, ancak yazar onay? gereklidir.

Kaynaklar

Yap?c?, A. (2006). Yeni Bir Dindarl?k Ölçe?i ve Üniversiteli Gençlerin Dinin Etkisini Hissetme Düzeyi: Çukurova Üniversitesi Örne?i. *Çukurova Üniversitesi ?lahiyat Fakültesi Dergisi, 6*(1), 66-116.
Makalenin Dergipark ba?lant?s?: dergipark.ulakbim.gov.tr

Dinin Etkisini Hissetme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Bu ölçe?in orijinal maddeleri kaynak içerikte yer almamaktad?r. Ölçek, 17 maddeden olu?maktad?r ve 4'lü Likert tipi derecelendirme sistemiyle cevaplanmaktad?r (1= Kesinlikle Kat?lm?yorum, 4= Tamamen Kat?l?yorum).

Ara?t?rmac?lar, ölçek maddelerinin tam listesi için As?m Yap?c?'n?n 2006 tarihli orijinal makalesine ba?vurmal?d?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM